

# Ukininkas

**Prekė su prisijuntimu:**

Prusose . . . . . 75 k.

Lietuvoje-Maskolijoje 2 r. 50 k.

Anglijoje 3 šil. — Amerikoje 75 c.

**Tautiškas žmonių laikraštis.**

**Adresas:**

Frl. M. Saunus, Rokaiten,  
per Neukirch, Ostpreusscn.

Išaina kas mėnesis vieną kartą.

**Vardan tautos labo, tiesos ir laisvės!**

**Turinys.** Ant kumpos liepos ir ožiai šokinėja. K. Šeš. — Nėr laisvės, vienybės. (eilės). Juozas Nebrėka. — Kaip Prancūzai už laisvę kariavo. (Tešimas). — Iš Lietuvos. — Lietuviai svetur — Filipiniečių karė. — Ant kankintinių. — Kankintinių kasa. — Kankintinių šelpimas per Srg. — Atitaisymas klaidų. — Atsakymai.

## Ant kumpos liepos ir ožiai šokinėja.

Esu patyręs, juog dėlto, kad mes per daug bijomės visokių policijos tarnų, bijomės visokių urėdninkų, žemskių ir „staršų“, jie pasityčiodami iš mus da labiaus mus gasdina. Ot, sako, aklas „muzikas“, benž jis žino, ką jam valna daryti, o ko ne galima, pasakysiu jam, juog ne valia skaityt lietuviškų knygų, tai ne pirsks ir ne skaitys, pasakysiu, kad caras nori, idant visi „muzikų“ vaikai mokėtų rusiškai — leis iš paskutiniosios visus į iškala. Teip ir daro. O žmonės gerai ne išmanydami, kas jiems yra naudinga ir kas blėdinga, visame klauso valdžios, užmiršdami apie savo tikrus reikalus ir naudą.

Broliai, lietuviai, per daug lėti esame, laikas tapti drąsesniais ir reikalauti savo tikrų tiesų! Uždraudė mums spaudą, knygos brangios, o teisingiausias ir geriausias visiškai persekioja, o ar rupinamės mes apie atgavimą spaudos; ką mes tame dalyke esame padarę, beveik-nieko; tikt iš kelių parapijų ukininkai parašė prašymus ir surinko parašus. O kiti visi miegame sav pakajingai! Ką čia rupintis apie tokius niekniekius, verčiau sugriebus kur rubliuką nueit o išsigert buteliuką, tai bent linksniaus ant akių pasidarys, o užmiršta, gal paskui ir nosį nusibalnos, gal ir su peiliu gaus į pašoną. Ar rodavojamės su savo kunigais, ką daryt, kad mums daleistų knygas spaudyt, ar prašome jų, kad ir jie už mus užstotų, ar prašome savo vyskupų ir arcivyskupų? Žinokime, juog kolei kudikis ne verkia, tai ir motina pakajingai dirba savo darbą, o kada pradeda verkt, tai tikt tada prieina ir klausia: „ko verki, ko nori?“ Atsibuskim, vyrai ir susipraskim: nieks mums nieko ne pakiš po nosia, jeigu mes patys nereikalausim. O spaudą jau

senei butume atgavę, kad tikt butume mokėję reikalaut, kad butume buvę drąsesniais. Dabargi jeigu vienas iš šimto ir dirba, platin-damas laikraščius, prašydamas daleidimo spau-dos ir rinkdamas parašus, tai vis nauda menka išaina, nes valdžia mato, kad tikt du tris iš keleto parapijų nori daleidimo spaudos, o kiti visi nieko nesistoravoja, tai ji ir san-protauja, kad gal ir tie patys apsisistos reikalavę ir pastatys ji pagal savo norą, o lietuviai ne turėdami lietuviškų knygų, pamaži pripras prie rusiškų. Prašymų apšviestiesnių lietuvių valdžia neklauso, nes, sako, jie moka ir lenkiškai ir rusiškai skaityti. Reikia kad mes, prasčiokėliai, kodaugiausia prašytume ir reikalautume dalei-dimo spaudos. Teip snausdami, kaip iki šiolei, nieko, vyručiai, ne naudosis, reik visiems, kaip tikt kas išmano stovavotis ir reikalaut daleidimo spaudos, kaip karčia kirst, visiems iš vieno, o tada pamatysit, kaip daleis ir ne reiks mokėti rublį arba pusanatro už tokias knygas, kurios daugiausia gal kaštuoti du ar tris auksinus (30—45 kap.)

O dėlko-gi mes dabar snaudžiame, dėlko ne reikalaujame? Už tai, kad bijomės. O ko bijome? Visų bijome, net ir savo šešėlio, bailesni esame už zuikius. Rašau pas vieną draugą, net buvusį Amerike, atvirą laiškelį. Klausiu, kaip stovi lietuviystė, kaip stovi dalykai apšvietimo jo parapijoj. Gaunu atsakymą: „kaip, sako, tu atsivožiji klausti apie tokius dalykus! Žinai, girdi, koks dabar mūsų padėjimas! Mums apie tai ne valia ir kalbėti!“ Žinau, bet da kartą klausiu, kaip stovi lietu-vystė, ar pradeda žmonės mylėt savo prigimtą kalbą, ar da vis lenkišką ir rusišką stato už ją augščiau, drąsiai klausiu ir Tamsta gali drąsiai man atsakyti, nieko ne bijodamas, nes tame yra teisybė, teip kalbėt ir apie tai rupintis mes turime pilną tiesą; lietuviai turi

ir gali savo kalbą mylėti daugiau už visas kitas jiems svetimas ir visiems raudonsiuliams ir šnipukams sakau į akis, kad savo lietuvišką kalbą myliu ir guodoju daugiau už visas kitas, ir niekas man nieko už tai ne gali padaryti ir ne padarys. Drąsiai visada kalbu apie dalykus apšvietimo, nes aš pats visada noriu būti šviesesniu ir noriu, kad mano broliai kas kart vis daugiau išmanytų, o kur-gi gali pasiekti mokslą, jei ne knygoje ir laikraščiuose (žinoma ne dabartinėse mūsų iškalose, kur mokina tik ruskai kalbėti ir mylėti carą su pravoslavija). Visada drąsiai ar prie policijos ar jai ne girdint sakau, kad reikia kodangiausia skaityt geras liet. knygas ir gazetias-laikraščius (tik ne rodyt policijai), reikia pačiam per save mokytis rašyt, reikia daugiau rodavotis su išmintingais mūsų broliais-lietuviais, su gerais savo kunigais, — ir niekada niekas man už tai nei pusės žodžio nepasakė, nes šitų dalykų niekas ne gali uždrausti, kaip ne gali uždrausti nei jokia policija su barščiais valgyti ir duoną!

Per daug, vyrai, bijomės ir visai bereikalingai; lietuviai, per daug esame lėtais, nedrąsiais, o priežodis sako: „ant kumpo liepos ir ožiai šokinėja“.

Teisybė, ne ant visko ir mes esame lėti ir nedrąsus. Pasigert drištam, žydus daužyti drištam, išart savo kaimyno ežią, arba atitraukt nuo jo koki sklypelį žemės, tai vis drištam, ne žiurint ant to, kad tie dalykai ir smagiai mums atsirugsta. Bet kad paveržt' nuo žydų prekystę, nedaužant jiems dantų, kad apsigint nuo nesąžiniško užpuolimo policijos tarnų, kad reikalaut sugražinimo mums lietuviškos spaudos, tai apie šituos dalykus mažai ką išmanom ir nedrįstame į juos kištis. Tai-gi nér ką labai ir bédavot, kad ant mus visoki „ožiai“ šokinėja, pats esame daugiausia kalti, bet tą visą laikas, senai laikas pataisyti. Tikt pradėkim, vyrai, rinktis į burelius, pasirodavokim, o kibkimės visi „urmu“ prie darbo! Pastatykim save teip, kad ne mes policijos, bet policija mūs bijotusi ir klausytų!

K. Šeš. . .

## Nér' laisvės vienybės!

Kol' švęsti aržuolai Lietuvoj' kerėjo,  
Kol' aukurs perkuno, ugnelė žėrėjo,  
Kol lietuviai baltais trinityčiais dėdėjo —  
Tol' laisvė, vienybė tėvynėj' žydėjo.

Kol Krivių-Krivaitis sėdėjo Romovėj',

Kol' Pramžių, Perkuną garbinti neliovė,

Kol' su Vaideliotais aukas jiems degino —

Tol' lietuviai jungo sunkaus nepažino.

Tvirta, nors varginta, tėvynė tad' buvo!..

Miškai ošė, šlamėjo, — rodos kalbą Kovo

Skelbė ir žadėjo karėje padėti —

Kryžiokams tėvynę ketinant ištikti.

Mat Lietuvis girią nuo amžių guodojo

Ir nožniausio priešo tenai nebijojo;

Kryžiokams kad gaujoms Lietuvon atvykus,

Girelė ošimu — rodos net supykus —

Lietuvių drąsino, ir karei užėjus

Ir Vokiečiams viršų imti jau pradėjus,

Ir kada lietuviai girion subruzdėjo —

Vertė medžius ant priešo, kirsti negailėjo:

Griovė, krovė ant kelių laužus ko baisiausius,

Net pabaisis ėmė Vokiečius narsiausius,

Ir nemitę lyg' šunes namon sau dulino.

Neįveikė Lietuvių giroj . . . n'ikahino! . .

Daug amžių prabėgo nuo to laiko seno,

Kada mus sentėviai miskuose gyveno.

Šiandien' jau tų miškų anukai nemato,

Tik brangią senovę sau atminty' stato:

Ir dvasia nekartą lekia ten ant kalno,

Kur žinyčia Mildos, ten netoli Kauno,

Kur dievaičių gojai, kur Nemunas riedi,

Kur Vilija melsvoji! . . Bet kur dvasia vėdi?

Nerasi jau nieko! Viskas amžiuos dingo!..

Nér laisvės, vienybės!.. Šiandien sunkums  
jungo

Kankina kiekvieną ir ašaras spaudžia

Vargdienių žmonelių. O tironai geidžia

Kad dirbtų ir melstų ir tamsybėj' butų —

Kad vardas Lietuvių ant amžių pražutų . . .

. . . . .

Juozas Nebrėka.

## Kaip Praneuzai už laisvę kariavo.

(Tęsimas.)

### 6. Darbininkai.

Prieš revoliuciją pabriku darbininkas uždirbdavo per dieną ne daugiau per 26 su (į 30 kap.), o darbininkė 25 su. Tokiu būdu padėjimas pabriku darbininkų buvo vargingas ir pertai jie jau ir prieš revoliuciją nekartą darė streikus reikalaudami lengvesnio darbo ir didesnio užmokesčio. Padėjimas visų darbininkų buvo maždaug vienoks, pertai perstatę čion padėjimą miesto Lijon darbininkų tuom pačiu parodysime padėjimą visų darbininkų. Lyone tuomet, kaip ir šiandien, buvo nišpasakytai išsiplatinęs šilkų išdirbimas. Prieš pačia revoliuciją šilkų darbu užsiėmė į 50.000 žmonių, kurie nuo senovės buvo paskirstyti į tris dalis: prie pirmos dalies prigulėjo dideli pabirkantai ir kupčiai; visi jie buvo žmonės labai turtingi. Prie antros dalies prigulėjo meisteriai, prie kurių-gi prigulėjo visi tie, kurie dirbo namie ant savo staklių už savo arba už pirklio pinigus. Jų buvo 10 kartų daugiau negu pirklių. Ant galo

prie trečios dalies priklausė prasti darbininkai, kurie dirbo ant svetimų staklių ir ėmė užtai užmokestį. Jų buvo 10 kartų daugiau, negu meisterių. Karaliai, pataikaudami turtingiems pabirkantams ir kupčiams, išdavė paliepinus, juog meisteriams valia turėti tik 4 stakles, o darbininkams nevalia buvo daugiau, kaip dvi stakles ir viena pagalbininką.

Apart to visą užveizdą ir sudą karalius atidavė didžturčiams, kurie, kaip tai visados yra, kaip įmanydami persekiojo ir slėgė meisterius ir darbininkus, idant jiems patiems tektų didesnis pelnas. Padėjimas meisterių ir darbininkų buvo labai vargingas; pertai jie jau 1744 metuose susitarę padarė streiką; buvo tai pirmutinis streikas Prancuzijoje. Pametę darbą meisteriai ir darbininkai viso miesto pareikalavo padidinti užmokestį ant 1 *su* (5 skatiku), kad visi lygiai prigulėtų prie rinkimo užveizdo ir sudžių, ir kad nebūtų apsunkinimo darbininkui tapti meisteriu. Viso miesto pabirkai stovėjo per 8 dienas ir ant galo pagalios miesto užveizdas išpildė darbininkų reikalavimus, bet perėjus metams viską tą vėl atšaukė ir vėl senąją tvarką įvedė; matyt, pabirkantai turėjo duoti kyši ministeriui. Po to Lyone vėl pakilo sumišimai; sumišimams numalšinti vyriausybė atsiuntė kariūmenę. Keli darbininkai liko sušaudyti o daugelis nusiusti į sunkius darbus. Pas mieščionis pastatė kareivius ir tokiu būdu darbininkų reikalavimai buvo nutildyti paraku ir kulkomis. Nuo to laiko iki 1786 m. šilkų darbininkai vėl sukilo, reikalaudami padidinti algą ant 2 *su*; ginkluoti lazdomis jie vaikščiojo po miestą. Miesto užveizdas nusigandęs išpildė darbininkų reikalavimus. Bet štai atėjo kariūmenė, darbininkai liko nubausti, o 4 iš jų tapo da-gi pakarti, idant kitus pagąsdinti. Visi pažadėjimai tapo atšaukti ir darbininkai liko da didesniame varge.

Tokiu būdu jau tuomet darbininkai suprato, juog jų reikalai skiriasi nuo reikalų turtingų mieščionų, o vėliaus tas skirtumas aiškiaus pasirodė.

Kitų pramonės šakų darbininkai teipo-gi buvo blogai apmokami ir policijos persekiojami, bet neveizint ant to, juog matė atskyrumą savo reikalų nuo reikalų turtingų mieščionų, revoliucijos pradžioje ėjo drauge su anais, nes juos rišo vienodas noras pergalėti monarchišką valdžią ir įgyti laisvę.

Bet kada, kaip jau kalbėjome, trečioji luoma laimėjo ir turtingoji jos dalis paėmė valdžią į savo rankas, darbininkai pareika-

lavo nuo jų pagalbos vargingame gyvenime. Kaip pasielgė šitame dalyke buržuazija toliaus pamatysime.

## 7. Kaimiečiai.

Iš 25 milijonų Prancuzijos gyventojų prieš revoliuciją 21 milijonas užsiėmė žemdirbyste. Tas trečdalis žemės, kuris neprigulėjo nė bajorijai, nė kunigijai nė viešpatystei buvopaskirstytas į mažiutėlius gabalėlius, ant kurių gyveno ukininkai. Vidutiniai pasiturinčių ukininkų visiškai nebuvo; buvo tik dideli dvarponiai iš bajorų arba kunigų, maži ukininkai, baudžiauninkai ir visiškai bežemiai kaimo darbininkai. Dvarponiai labai bjauriai elgėsi su ukininkais ir plėšė juos, kaip įmanydami. Juo vargyn ėjo dvarponis, juo daugiau jis rupinosi išrinkti iš ukininkų, — teip juog prieš pačią revoliuciją ukininko gyvenimas mažai kuom skyrėsi nuo gyvuolio. Gyveno jie mažiutėlėse šiaudais dengtose grintelėse, iš kurių daugumas neturėjo nė vieno lango. Kitaip ir negalėjo būti, jie turėjo gyventi purvuose ir tamsume, nes kaip vyriausybė teip ir bajorija su kunigais rupinosi vien-tik apie tai, koku būdu iš jų juo daugiaus pinigų išrinkti, o apie reikalą suteikti tiems nelaimingiems nors mažą šviesos kibirkstėlę niekas nemislino. (Terpu ukininkų retas te mokėjo rašyti ir skaityti.) Tik vienoj Prancuzijos dalyje, Vandėja vadinamoje, kunigija ir dvarponiai žmogiškiaus apsiėjo su ukininkais, pertai laike revoliucijos aniems pasisekė sukelti tamsius ukininkus prieš revoliuciją. (Toliaus bus.)

## Iš Lietuvos.

Kratos. Trečia dieną Sekminių atvažiavo du Sintautų žemskiu į Liepalotus pas šaltysių. Šaltysiaus namie nerado, tada nors be šaltysiaus mislyjo pasinaudoti. Atvažiavo pas *Antaną Stiklių*, ale paties ukininko namie neradė, pradėjo savo gudišką darbą: ėmė pabalkėms dairytis, kokius popiergalius užmatę iminėti. Tai užmatęs K. Stikliuks pasakė: „perprašau, neturit provos kur nors savo nagus kišti, kad ukininko nér namie!“ Viens jau buvo išsitraukęs iš pabalkės pluoštą apsitrynusių senų rašytų dainų, kurias ant to žodžio vėl pakišo.

Paskui lauk eidami pamatė po viena pabalke raudonuojant popierą, kurią ištraukė su dideliu gabumu. Visaip kraipė, žiūrėjo ir net uostė, ar netsiduoda užrubežiu. Ir teisybė, užrubežiu atsidavė, ba ne degutu smirdėjo, ir kas įstabiausiai — lietuviškos litaros.

Ant galo pamatė, kad popieroj matyt dalgių primalevota ir matyt adrisas į Galiciją į Mun-

zerio dirbtuvę, kuri apsuka visą svieta begirdama savo menkos vertės dalgius. Paklausius žemsargiams: „iš kur tokias popieras gaunate? gavo atsakymą: „mus šuo tokias popieras š . . . . .“ Tada viską pametę išsivilkė į kiemą.

Per lytų piemenukai buvo parginę namo, ir per šturmą besivarinėjant, viena kiaulė įlindo į rugius; po lytui piemenuks nieko nelaukęs, bijodamas, kad ukininks apie tai nepatirtų, leidosi apie rugius prapuolusios kiaulės įieškoti. Žemsargiai tai pamatę sudribo, kaip krepšiai į savo taradaiką, užsipliekė net zovada paskui, piemenuks pamatęs, kad paskui jį žemsargiai atvažiuoja, metėsi tiesiog per rugius. Žemsargiai mislyjo, kad ką tas piemenuks pakavojo, nusiavę kelines, ant kaklo užsikabinę, braidžiojo po šlapius rugius. Visi aplinkiniai leipo juokais, ale netsirado tokio, kuris kuolą pasėmęs, but išgarbines iškadadarius.

*Pjaunis.*

— 31 d. gegužio atsivilkė žemsargiai su šaltyšium pas *Joną Stiklį*, į Liepalotus ir pradėjo visur įieškinti, buk tai karabinų, ale kur tik rado kokį kraštą popierėlio, tai vis žiuri uosto čiupinėja, toliaus pradėjo sapnuoti apie kokius tai ten „pasazičius“. Ant galo klėtyje užtiko knygutę „Mojinę“, kurią žemskių starša palaikė už Kalendorių; atvertes kelis lapus, liepė šaltyšui perskaityt. Žodžiai šiteip skambėjo: „*Viešpatie Jexau Kristau, apgyk mus nuog neprietelių dušios ir kuno, kurie valkiojasi po svieta, žabangas statydami* ir norėdami prapuldyti tavo žmones meldžiamė tavęs, Viešpatie, tokius neprietelius nustumt galybe dangiška į pra . . .

Žemsargiai išgirdę tokius žodžius neėmė tos knygutės, ir sparnus paleidę išsivilkė savo keliu, nieko nelaimėję.

Daug, daug da mums lietuviams reiks baimės priekšti! daug mūsų laikraščio lapų pelės suės ir gudai išplės, pakolei laukiama laisvę įgysim.

Dėlto, broliai ir seselės, stokime į kovą, imkimės už ginklo ir kariaukime su terionais!

Tegul mums ginklu bus mokslas (knogos ir laikraščiai), kova — reikalavimas prigimtų tiesų, o tikrai sulauksim to, ko mus tėvų tėvai laukė.

Garbė tiems vyrams, kurie pereitam pavasaryje Liepalotuos *dybą su gudiška lenta išvertė*.

Garbė ir tiems vyrams, kurie, radę išverstą, parašė lietuviškai ir pastatė šale kelio. Prisižiūrėkit visi ir sekite pėdoms pirmtakunų.

*Pjaunis.*

— Batsiuovys Oškinis iš Naumieščio su savo darbininku Vincu Padlešiuku parašė atvirą laišką į Kauną pas savo žinomą draugą, kuris šiteip skamba:

„Mylimas draugai! Aš, Oškinis, siunčiu pas tave laišką, ale kad nežinau tikro adreso tai abejoju ar jis pateks į tavo rankas, ar ne? Kaip gauši šitą laišką, parašyk savo tikrą adresą, tada mes tau atsiųsim „Naujienu“ iš Vokietijos.“

Ir nutėmyjo gudai tokį laišką, ant pačto, paėmė tą laišką apšnipinėjo, perversė ant gudiško, net išdrukavo, ir džiaugė susiradę vieną *neblagonadiožną*. Oškinis su Padlešiuku laukia kaklus ištiesę nuo draugo laiško. Tik štai vieną rytą išiverčia į Oškinio stubą raudonsiuliai žandarai, žemskiai ir prokuroras, bet ant jų nelaimės paties Oškinio namie ne buvo. Viens žemskis ir Oškinienė nuėjo įieškot Oškinio ir parvedė jį namo. Tada paleido visą savo *obrusenijos* smarvę; visa ulyčia degutu smirdėjo, kada gudai su visu karštumu ėmėsi už darbo. Žinoma, pas batsiuvių yra daug visokių įrankių meisterystos, daug rakandų, per tai ir gudams buvo daug darbo kol visus peržiurinėjo, ar neras kokio užginto rakando, begriozdami sumaišė špilius, su šlipsais, susirinko visas popierėles, visus laiškus, ir dvi knygutes nekaltos įtalpos, „Robinsoną“ ir „Magelioną“, kuriuos bjure, prie akių prakuroro privertė sudraskyt, o tuos laiškus dą tyrinės. Išvedę Oškinį į atskirą kambarį paklausė:

Kokių tu „Naujienu“ jam butum siuntęs iš Vokietijos?

„Ot ten apie darbus, apie pelnus“. — Kitam kambarį paklausė Padlešiaus:

„Kokiu tu „Naujienu“ butum siuntęs?

Aš pernai buvau išrašęs per cenzurą „*Celtungą*“ tai tą bučiau siuntęs.

Vyrai! Dirbkite ir su protu ne tik su kunu, ba kunas be proto, tai vabalas paikas.

*Kalnas.*

**Atsišaukimai.** *Senapilės pav.* (Suv. gub.)

Per sekmines po miestelį ir keliais į jį vedančiais, ant stulpų, medžių tvorų ir sienų namų vis buvo prilipinėta atsišaukimų „Kas tur ausis te klauso“, o raudonsiuliai išsižioję lakstė ir skuto kiek įmanydami, nors buvo šventa, aplinkiniai vaitai teippat darbavosi. Žmonės pasakojo, kad vienas vaitelis turėjo net sliuogti į stulpus. (mat buvo prilipinta šiek tiek augščiau). Aš labai stebiuosi, kad ir mus žmonės nekurie ėjo į talką meškoriams ir jie lupinėjo atsišaukimus kaip koki maskolberniai.

**Maskolių kryžius.** (*Sanap. pav.*) Jau buvo „Uk-e“ rašyta apie nelaimingą maskoliškąjį kryžių, ką buvo pastatytas pakelėj tarp Senepilės ir Vilkaviškio. Vieton antro sudaužyto kryžiaus, parioglino trečią geležinį, kad nebutų teip trapas kaip anuodų; bet šis trečiasis išėjo labai trumpas, o da su trimis rankomis, tad

pakeleivingi žydėliai atsisėda šiek tiek pasilsėt o vis ant augščiausio rago gudiškojo „kresto“.

Ungurys.

**Mūsų miestai.** (*Pravoslavijos zabangos. Iškabimamos lentos. Inteligencija*). Suvalkų gub. žymiai auga miestai *Senapilė* per 15 metų mano ne buvimo visai parsimainė. Nuo pietų ir šiaurių pusės raudonuoja kazermės; nuo vakarų pusės keli šimtai niukso nudriskusių stubelių. Nepažinau nė gimnazijos: ant stogo išdygo bokštelis su stačiatikišku kryžium, prie galo prilipinta varpnyčia.

— „Ką tai reiškia tas kryžius ant gimnazijos? — paklausiau sutikęs žmogus.

— Nugi, tai parapijos čerkvė.

— Kokios, klausiu, parapijos, ar tiek daug jau čia priviso maskolių?

Maskolių tai ne daug, bet tai padarė maskolių valdžia: viršininkai, direktorius nori pasirodyt, kad karštai apaštalauja dėl gero Maskolijos ir pravoslavijos. Nu-gi žiurėk, priešais miesto sodą riogso jau tikra cerkvė, pernai vasarą pradėjo statyt, bet ne pabaigė, išmuryjo sienas, uždėjo sparus tikait liko apdengt ir viduri papuošt. Abejose kazermėse yra teipo-gi po cerkvę ir pas mūsų bažnyčią da viena. Teip pakalbėję atsisveikinom.

Atvažiavau į patį miestą: miestas žydiškas, kaip visi Lietuvos miestai, pasmirde, stogai nudriskę, kiemai pilni mėšlų, tik didžioji ulyčia šiek tiek švaresnė. Čionai prie didėsės ulyčios gana turtingos krautuvės žydų, yra jau trys krautuvės lietuvių: Lazdaucko, Joziuko (buvusi Vitkaucko), ir Akelio; šią paskutinę tik prieš Velykas atidarė.

Lentos ant dviejų pirmutinių parašytos gudiškai o pas Akelį da pridėta pravardė lotyniškam litarom „Akialis“. Na tas vienas žodis „Akialis“ padarė daug triukšmo. Lenta išrašyta teip: *Novy Bazar tovarov Akialisa* gudiškom raidem, o ant galo „Akialis“ — lotyniškoms raidėms. Viršininkas žemskių Markov, pamatęs tokią lentą, nusiuntė staršą miesto pas Akelį, kad jisai tą lentą nuimtų dėl to, kad ant jos yra lietuviškas parašas „Akialis“, bet Akialis to ne paklausė. Po kelių valandų į krautuvę ateina pats ponas Markov pasiputęs, kaip aitvars, ir tuojaus suriko: „dėl ko tu ant lentos rašei lietuviškai ir da liepiant ne nujimi?“

Mus Akialis ne nusigando ir drąsiai atkirto: aš pono viršininko neklausysiu, ba man nauja lenta kaštavo pinigų, dėlto aš duosiu skundą pas gubernatorių. Išgirdęs tuos žodžius viršininkas, žinoma, supykto labai ir nuvėjo į bjurą pakalbėt su kitais draugais, ką čia daryt. Bjūre perverčia įstatymus ir randa, kad *lentos prie namų ir krautuvinių gali būti maskoliškai ir lietuviškai parašytos* o apie

raides nė žodžio. Neužilgo Akialiui buvo nusiųstas raštelis, kad lenta gal kabot ta pati.\*) Matot, mieli broliai, kad reikia už savo tiesas stoti, ne pasiduot viršininkams ir žemskiems reikia tik pagazdyt su vyresniaja valdžia, tai teip ne jodys ant mus sprandų.

Lietuviška intelligencija *Senapilės* mažai ką rupinasi apie apšvietimą kaimiečių ir pakėlįma lietuviškos dvasios pačiam mieste. Namieje, nors beveik visų pačios lietuvių, kalba lenkiškai, teip kad vaikai lietuviškai nemoka. Mieste krautuvėse, viešbučiuose vis kalba lenkiškai, nuog jų nusiklauso daug kaimiečių turtingesnių teipo-gi miesčionių ir jie sekdami ponus teip-gi krevezoja lenkiškai.

Reikia namuose, visose krautuvėse susirinkimuose nesigėdėti lietuviškos kalbos, bet kiek galint ją vartot; jug *Senapilėje* visose krautuvėse vis gerai lietuviškai supranta. Mokintiniai labai prižiurimi, sukimšti internate, kaip kareiviai kazermėje, perdėtiniai maskoliai. Stacijos nuo katalikų atimtos tik nekurie maskoliai — mokintojai laiko mokintinius. Tikėjimą išgudo kun. Miknevychius gudiškai, gaila, kad per žydų neštines velnias apsimislijęs jį neišnešė kur į balas, arba anais metais ne pašventino jį arkierėjus, važnuodamas per *Senapilę* ant popo, nes iš viršaus išrodo kaip koks popas: plaukai ilgi, maldas moka visas gudiškai, žmonės nepažįsta, ar popas ar kunigas ir ne nusima kepurį.

**Maskoliškos uždraustos knygos.** Kaime Tupikų Kvietiško valsčiaus (*Senap. pav.*) per Velykas viens žmogus rado ant *Šešupės* kranto tris maišus gudiškų uždraustų knygų ir atgabeno į Kvietiški\*\*). Nuvažiavo tą dalyką tyrinėti 11 Balandžio prokuroras, viršininkai žandarų ir paviato.

Nugazdyti arčiau ne kaip su lietuviškoms knygoms. Kaip pasirodys toliau parašysiu.

Kurtas.

**Valščių knygynai.** Pernai Griškabudžio Virbalio ir Gižų valščiuose laike sueigų kamisorius norėjo, kad valsčiai apsimtų dėt pinigų ant įtaisymo valsčiaus knygynų (žinoma, maskoliško), tai žmonės nesavo balsu pradėjo rėkt, kad tų knygynų nereik kad butų sako, lietuviškas tai dėtume pinigų, o ant maskoliškų ne duosim nė kapeikos.

Keleivis.

**Maskoliškos knygos. Krakiai.** (Kauno pav.) Pas mus vienoje apygardoj sugavo vieną gabentoją knygų, kuris apšvietė daug žmonių

\*) Visoki policijos paliepimai turi but apreiškinti ne žodžiu, bet ant rošto su nurodymu tam tikrų įstatymų. Tokiu būdu nors galima susiaurinti policijos savvalę. Red.

\*\*) Be reikalo tas žmogus kišo nagus, kur nereik. Lai tokius dalykus pati maskolių valdžia susiranda. Kam mums jai tarnauti!? Kiek vėliaus gal tie raštai but patekę į geresnes rankas. Red.

per tuos kelis metus. Da to žmogaus byla nepabaigta, kaip nuspręs rundas, da nežinia. Mačiau keletą sykių savo akimis skaitančius ruskas knygas (ruskos raidės, o lietuviški žodžiai) ne tik paprastas knygas bet ir maldų knygas, arba giesmių knygas, ar kantičkas. Nekurie guodoja tas knygas labiau už lietuviškas. Tokias knygas gali atrasti dagi tarp daugiau suprantančių. Jeigu atsitinka paklausti, dėlko jie tokias knygas užlaiko, kodėl jų vietoj ne skaito lietuviškų tada gauni atsakymą: bene gudiškos ką kenkia, da lengviau gauti, ir valdžia nieko nesako, o už lietuviškas valdžia persekioja, o ant galo nežinome, kur jų gauti, nuo ko pirkti. Oi, vyrai, vyrai lietuviai kada jus susiprasite, kokiame esate padėjime! Jeigu jus vis laikysitės tokiame pačiame padėjime, tai visai negausite lietuviškų knygų nė pauostyti, ir reiks jums ant gudiškų knygų ruską Dievą garbinti.

O, Lietuviai, mūsų broliai,  
Mes gulim sumigę;  
Atsikelkim ir pabuskim —  
Kaip mes pasilikę!  
Nors kas dieną persekioti  
Mes nuo gudo esame,  
Išblaškyti mes po šiaurę,  
Arba žemes kasam,  
Nusilpnėjus mūsų širdis,  
O, Dieve mieliausias,  
Ilgai spaudžia mums krutinę  
Meškins nedoriausias.

*Vabalas.*

**Bausmė už knygas.** (*Naum. par.*) Buvo minėta „Ukininke“ 1900 m. apie kratą Liepalotus pas Juozą Stiklį, kur užtikio nuo paseilenijos pabėgusi Antaną Rudaitį, be to da stuboj rado kelis senus kalendorius. Rudaitį su kalendorpalais išvežė, Stiklių gerai pagazdino, ir viskas buvo tyka iki šių metų. Jau Stiklius mislyjo, kad ir nueis viskas ant niekų. Bet ši metų prieš Velykas per Verbą žemsargiai mieste sugavo Stiklių ir kaip koki galvažudį ikišo į belangę, paskui atvarė į Pustelninkus ir patubdė ant 10 dienų. Bausmė neperbaisi, bet visai neteisinga už tuos kelis senus kalendorpalais 10 dienų prasėdėt kalėjime ir tai da per pačią Velykų šventę, ar tai smagu!

Nors Juozas Stiklius nukentėjo už lietuviškas knygas, bet užsipelnė vardą „kankintinio“ ir tuom kitus paakino kas link maskolių darbų Lietuvoje.

**Dėlei karabinų.** *Liepalotai.* (*Naum. par.*) Prieš Velykas žemsargiai valkiojasi po kaimus kiaušiniaudami, tvarkos žiurinėdami, šnipinėdami ir Lietuvos bobas gandydami su savo brantais ir raudonoms siulėms. Jie rupinasi konodaugiaus bobas igandyt, kad daugiaus kiaušinių

duotų. Nesykį atsitinka, kada visas kaimas suseda žemsargiams puskartę kiaušinių.

Nežinia, ar tyčia ar netyčia atsivilkio kiaušiniaudami du brantuočiai pas Juozą Stiklių pasivadino šaltyšių ir pradėjo jieškot vakarykščios dienos, ale neteip vakarykščios dienos, kaip kokio nors užginto daikto, per visą dieną griozdė; šaltyšiui parėjus namo gyvulius pasišert, visai pavakare užtikio karabinpalaiki, kuris niekam netinka tik žvirbliams gandyt. But jį palikę, ale reikalavo 5 rub., o Stiklius siulė tik 3 rub. Negavę 5 rub. ir išsivliko.

Bėdą už tą karabinėlį priėmė Stikliuks, sunus Juozo Stikliaus, už kurį turės keles dienas atsėdėt.

*Papjauvinis.*

**Žemskių priekabės.** Vieną dieną ėjo per *Naumiestį* vakare jaunas vaikas Šatautukas ir nešėsi po pažaste pundelį. Štai išlenda iš užkaborio žemskis Kazlinskis, sustabdo vaikną ir reikalauja prašparto. Vaikinas parodė prašpartą, žemskis pažiūrėjo, ir rodos, galėjo to užtekti, bet — kur tau. Žemskis, kaip koks „sledovatelis“ pradėjo traukt „sledstvą“, kur jis buvo, kur eina ir ką nešasi. Maža to, žemskis siekia prie pundelio ir ima jį spaudyti, matyt, pasitikėdamas užčiuopti kokius uždraustus raštus; nepasitikėdamas ant savo pirštų noslės jis liepė išrišt pundelį. Bet tam pundelyj nebuvo nieko daugiau tik klumputės ir pora senų skarmalų. Žemskis lyg „špicikis“ nosi nuleido ir dimbino sau atgal nieko ne pelnęs

*Gluosnis.*

Vyrai, neduokit be reikalo save užkabint žemskiams ant tako, o juo ne pavykyt jiems save kraustyti. Policija ne tur tiesos be priežasties gaišyt stabdyt (areštuot) žmogų, arba jį kraustyti. Reikia mums patiems aprubežiuot jų savvalę ir nesiduot sau jodyt ant sprando.

*Red.*

**Lietuviškas naminis spektaklis.** Mieste L. pradžioj 1901 m. buvo lošta origanališka komedija dviejose veikmėse „Krata“, rašyta *Laidoko*.

Tos komedijos įtampa šiokia: Pas dvarponio vaikų mokintoją studentą atvažiavo pristavas Rylosujev kratos darytų. Prieš kratą gerai iširėžė ir pradėjo pasakot dvarponiui, kad studentas esąs „specialistų“ draugystės sąnarys.

— Kas per vieni tie „specialistai“? — klausia dvarponiais.

— Tai bausis žmonės — atsakė Rylosujev — jie nori karalius, pristavus ir žmones iškart! —

Bepasakojant ir begeriant baltakę valdžios tarnas pradėjo įkalbinėti dvarponiui, kad jis norėtų geruoju užbaigt kratą: parašysias, sako, protokolą, kad krėtės, bet nieko neradęs ir viskas. Teip ir padarė. Parašė kratos protokolą; dvarponis prižadėjo „avižų purą“ ir

Rylosujev išvažiavo. Spektaklis gerai pasisekė. Ir keletas rubliukų susirinko. Pinigai tapo paskirti ant kankintinių.

Gudai neleidžia mums spektaklių daryti, tai mes nors naminius spektaklius darykim!

Po spektaklio deklamavo (kalbėjo) eiles: „Nemunėlis“ *Šiauleniškio*. „Labora“ *Kapso*. „Arakso ašararos“ *Šiauleniškio*. Iš dramos „Vilius Tell“ deklamavo kalbos Mehltalo, Štaufachero ir Fūrst'o ir monologą „Caro tarnas“ *Zemaitės*.

**Kankintinių nubaudimas.** (Suvalkų gub.) Pagal nusprendimą augščiausios valdžios nuo 7 kovo 1901 m. pagal danešimą Ministerio Justicijos.

1. *Juozas Jasaitis* tapo atiduotas *priežiurai policijos ant 2 metų*.

2—3. *Paršaitis* ir *Vasiliauckas* — ant vienu metų ir išsiųsti į Maskoliją su uždraudimu gyventi Lietuvoj, Lenkioj, Kurlandijoje ir Rygoj. Kalemimas laike tyrinėjimo buvo priskaitytas prie bausmės.

6—8. *Kaunas*, *Šlakys* ir *Bagdonas* buvo atrasti nekaltai, yr išteisinti.

4—5. *Garmus* ir *Kizelevičia*, po tyrinėjimo paimti į kariumenę, turi but teipgi atiduoti policijos priežiurai ant 2 metų ir išsiųsti į Maskoliją, bet juos paliko kariumenėj atlikt paskirtą bausmę.

*Garmus* yr Kazaniuj, *Kizelevičia*-Taškente. *Jasaitis*, *Paršaitis* ir *Vasiliauckas* apsirinko Odessą.

**Nubaustas Ukininkas Jas.** iš Garlevo pagal nusprendimą ministerio vidaus dalykų tapo atiduotas policijos priežiurai ir užginta jam išvažiuot iš savo valščiaus. *Jas.* padarė prašymą į gubernatorių, kad jį paliuosotų nuo tos baudos. Tankiai žmogelis suserga ir tur kreiptis prie daktaro, o pas mus galima rast daktarą tik Kaune.

*Pliajonis.*

## Lietuviai svetur.

**Odessa** — yr gana didelis ir gražus miestas ant kranto Juodųjų marių. Odessa kadaise, laikuose Olgerdo ir Vytauto prigulėjo prie Lietuvos. Maskoliškas elementas čia mažai žymus, jeigu ne skaityt valdžios: pirklystė daugiausia rankose grekų, valakų, prancužų, žydų, anglų. Gyventojų čia suviršum 400,000, terp kurių apie 15 tukstančių lenkų, ir apie 5 tukstančiai lietuvių.

Lietuvių butų dailus burelis, tik daug jų yr sulenkėję sugudėję, ypač atėję iš Vilniaus gub. kiti beveik visai pamiršo savo kalbą, o kurie da moka lietuviškai, tai arba gėdisi ją vartot, arba teip feršia svetimais žodžiais, juog biau ru yr klausyt. Moraliskas stovis lietuvių teip labai žemas, kaip ir tautiskas. Per ilgus metus, neturėdami kunigo lietuvių, negalėjo prideriančiai atlikt tikėjimo pareigas. Čia yr katalikiška

bažnyčia su vokiečių, prancužų, valakų ir lenkų kunigais, bet lietuviško kunigo prie tos bažnyčios nėra, nors lietuvių yr ne ką mažiau už valakų, arba prancužų, priegtam dar Odessoj yr koplyčia, kur yra kunigas lenkas ir ištremtas kunigas-lietuvis Šmulkštis, kuris iki šiol atliko tikėjimo pareigas tarp lietuvių, bet jis savo bausmę jau baigia ir neužilgo išvažiuos į Lietuvą, ir Odessos lietuviai vėl pasiliks be kunigo-lietuvių. Kaip Odessoj yr reikalingas kunigas lietuvis darodo toks atsilikimas: viena mirštanti ligonbuty mergina-lietuviė pareikalavo kunigo, parvežė jai kunigą lenką, su kuriuo ji negalėjo susikalbėti, nemokėdama lenkiškai, ant laimės užveždėtojas ligonbučio dasižinojo, juog yr ištremtas kunigas lietuvis, kurį ir pakvietė su ypatingu daleidimu augštesnės valdžios. Tokių atsitikimų yra daug.

Dabar statosi nauja bažnyčia, malonu butų, kad lietuviai pareikalautų sau prie jos kunigo lietuvių.

*Alfa.*

**Anglija.** (*Iš Skotijos*). Pabaigoj 1899 m. susitverė pas mus „Šviesos Dtė.“, ir skaitlius sąnarių greitai paaugo net iki kelių dešimčių. Ne pragyveno Dtė ne pusės metų, kaip atsirado jai priešų. Didžiausiu jos priešu yra dabartinis kunigas Vaitis. Sąnaris prigulintis prie Dtės buna kunigo persekiojamas, jis ne velyja tokį vyrą laikyt ant stancijos ir neduoda išrišimo. Rodos ką tokia Dtė kenkia, kad jos sąnariai nori apsišviesti ir suprast savo padėjimą, skaitydami knygas ir laikraščius savo kalboje. Matoma kad lenkams tai nepatinka, jie norėtų ir toliaus vadžioti lietuvius už nosies. Yra čionai žmonės kurie jieško kunigo Lietuvio per laikraščius „Tėvynės Sargą“ jau antri metai, bet kunigo da ikiol nesurado. Reikia tikėtis, kad kolei jie sujieškos, tai da pereis pora metų.

Paskutiniam laike atsišaukė viens per lenkiškus laikraščius. Matyt Lietuvos kunigai neskaito lietuviškų laikraščių. Reiktų visiems Skotijos Lietuviams susiprast, nes kun. Vaitis netik kad „Šviesos Dtei“ kenkia, bet kenkia teipgi ir duonos keptuvės Dtei, nes jau keliose vietose žydo duoną išgyrė, o lietuvių išpeikė.

Šviesos Dtė turėjo balių antrą dieną Velykų. Žmoniu susirinko pusėtinai. Pelną Dtė turėjo vidutinį: atmokėjus visus kaštus liko da 6 svarai sterlingų.

**View Park.** Čionai atsibuvo vieno sąnario „Šviesos Dtės“ vestuvės V. V-ko. Susirinkę kiti sąnariai įnešė užnamymą paaukauti kelis penus ant paminklo a. a. V. Kudirkos. Perėję per susirinkusius keli vyrai surinko iš viso 11 šilingų, pinigai pasiūti ant rankų „Varpo ir Uk.“ Red. knyginių.

*Veselninkas.*

**Bellschill.** 18 Gegužės sušauktas tapo mingas parapijos Šv. Kazimiero. Ant mitingo tapo išrinktas pilnas komitetas ir jam pavesta

jieškot kunigo lietuvio. Sitas komitetas turi savo rankoje visus pinigus kurių yra nuo pirmiau 100 svarų, dėlto galės kunigą užlaikyt.

*R.*

**Filipiniečių karė.** Netol nuo Amerikos yra keletas didelių salų, Filipiniais vadinamų. Ten gyvena sau ramiai prasti žmonelės ir maža jiems terupėjo, kas dedasi ant sviesto; bet jie buvo pagony ir todėl apie juos ėmė rupintis katalikų kunigai ir besirupindami apie pagoniškų dušių išganyką jie užtraukė ant Filipiniečių svetimą jungą. Mat jiems sunku buvo vieniems skelbti ir platinti Dievo žodį tarp pagonų, tai jie pasikvietė sau į pagelbą Ispanijos katalikišką valdžią. Teisybė ta valdžia leido kunigams statyti klostorius ir bažnyčias, apgindama juos su savo ginkluotais kareiviais, bet ta valdžia uždėjo ant Filipiniečių sunkius mokesčius ir kur galėdama ėmė plėst nuo jų turtą ir žemę ir dalinties su kunigais.

Filipiniečiai pajutę ant savo sprando sunkų svetimą nors ir krikščionišką jungą, ėmė bust ir labiau rupintis apie savo kraštą ir savo žmonių padėjimą. Daugumas turtingesniųjų keliaudavo į Ameriką į mokslą; gerai apsišvietę grįždavo namo savo brolių-tautiečių šviesti ir štai atėjo laikas, kad visi Filipiniečiai 1897 m. sukilo, pasidarė didelis maištas, kurio niekaip nebeįstengė ant greitųjų nustabdyti nė kunigai, nė Ispanijos kariumenė. Tarp Filipiniečių atsirado jaunas vaikas Agvinaldo, universitetą baigęs; jis teip pažino savo žmones ir jie jam teip iškėjo, kad paskyrė jį savo vadovu, ir Agvinaldo ėmė su Filipiniečiais narsiai kariauti. Vėliaus jiems į pagelbą atėjo Amerikos Suvienytos Valstijos ir nuveikė Ispaniją. Bet atskratę nuo ispanų Filipiniečiai nujuto, kad Suvienytų Valstijų valdžia nori uždėt ant jų savo jungą. Tada tai pabaigę su Ispanija jie pradėjo grumties su Suvienytomis Valstijomis, ir štai jau treči metai negali dar Filipiniečius įveikti. Iki šiol dar tebesimuša. Kovos mėnesys Amerikos jenerolai visaip papirkinėdami ir apgaudinėdami Filipiniečių kareivius užtaisė Agvinaldui kilpas ir per apgaulį suėmė jį. Bet, žinoma, dar karės ne bus galo, tik Filipiniečiams gaila tokio garsaus ir išmintingo vado.

*Keleivis.*

### Šelpimas kankintinių per Srg.

J. K. į Viat. išsiųsta . . . . . 30 rub.  
Buvo 10. IX 00 (žr. „Uk“ N. 10 p. m.) 66 rub. 15 kap.  
Kasoje lieka 36 rub. 15 kap.

26 V 01.

*Srg.*

### Atitaisymas svarbesnių klaidų.

„Uk-e“ N 6 ant p. 46 per nesupratimą tapo atspausda: „Tėvynės Sargas — kunigų Sargas“, o turi but: „Ant sargybos lietuvių tautos...“

Atsakaš redaktorius Jurgis Lapinas, Tilžėje. — Spausdinta pas J. Schoenkę, Tilžėje.

### Ant kankintinių.

Paryžiaus lietuviai: A. Z. — 2 fr., A. — 1 fr.  
H. G. — 1 fr., J. — 1 D. — 1. Iš viso 7 frankus  
= 5,64 Mk. A. Kisieliūs iš Londono 1 šil. = 1,00 Mk.

### Kankintinių kasa.

*Gauta:*

10 III 01 buvo kasoje (žr. „Uk“ N 3. š. m.) 407,57 Mk.  
25 IV Nuo kankintinių komiteto  
iš Amerikos . . . . . 1155,00 „  
19 V E. Svirplis . . . . . 10,00 „  
23 V A. Kisieliūs iš Silvertomu 1 šil. = 1,00 „  
12 VI Paryžiaus lietuviai 7 frankus = 5,65 „  
iš viso gauta 1579,21 Mk.

*Išleista:*

Nusiuntimas raštų kankintiniams . . . . . 8,00 Mk.  
I Mintauja . . . . . 50 rub. = 108,25 „  
pašto išleidimai . . . . . 1,60 „  
iš viso išleista 117,85 Mk.  
Pasilieka kasoje 1461,36 Mk.

Rokaičiai, 10 VII 01.

*D. Saunus.*

### Atsakymai.

**Ungurini.** Apie kryžių jau buvo rašyta „Uk-e“, dėlto iš tos žinios paminėjome tik pabaigą. Prisiųskite mums žinių iš savo krašto, kas bus negerai surašyta, pataisykite.

**Keleivui.** Žinią apie streiką darbininkų nusiuntėm į Red „Darbininkų Balso“.

**Širpiui.** Žinią apie tai, kad „dangelio guodojama“ ypata pildanti šnipuko pereigas gimnazijoje, išsiuntėm į Ameriką.

**Ježnui.** Koresp. apie Pasvalio kleboną Banevyčių (senovės Bani) ir apie jo užsivarinėjimą prieš mokslą ir mokytus išsiuntėm į Ameriką. Geriaus mums tiktu, kad paprastu budu aprašintumėt faktus. (Žr. „Nauj“ N. 1.)

**Kunigui.** Žinią apie darbus kapeliono Volovič išsiuntėm į Ameriką.

— ? „Caro nedorybės Kijeve“ išsiųsta į Ameriką.

**J. Barzdylai.** „Simukas“ ir „Benkartas“ tapo išsiųsta į Ameriką. (Žr. Uk 10 p. m.) Koresp. Aukštėno atspaudinta „Varpe“ N. 3 š. m. Ar galima bus sutalpinti straipsnius iš prigitmies mokslo, sunku žinoti. Tuom tarpu vietos laikraščiuose nedaug. Pirmiausia eina į spaudą korespondencijos iš Lietuvos, paskui straipsniai apie lietuvių reikalus apskrutai, koresp. iš svetur apie lietuvių, belletristika originališka, eilės . . . Tvirtą atsakymą galima bus duot vėliaus.

**Teisnoriui.** Raštelį apie kunigų gaspadines, apie jų lenkišką svaigulį, blogą jų įtekme ant klebonų, blogą apsiėjimą su parapijonais gavome, bet jis mums netinka dėlto, kad nėra nurodyta tam tikrų atsitikimų, tik kalbėta apskritai. Nurodyti teisingai vietas, žmones, neteisus darbus, tuomet tiks (Žr. „Žinių rašytojams“ „Naujienos“ N. 1.)

**Sakalui.** Prisiųskit savo tikrąjį adresą tai bus galima išsiųst nekaltais knygas per cenzūrą. Tuom tarpu mes da nesam įsitaisę ajenturos svetimų laikraščių. Gram. kn. Miežinio išpirkta, o jo žodyną galima gaut.

### Apgarsinimas.

## Paveikslas Dr. V. Kudirkos

didelis 19×24 colių. Prekė 30 kap.

Gaunamas pas J. Lapiną, Tilžėje.